

Dosarul nr. 2ra-1204/2020

prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul central (jud. R. Țurcan)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

23 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Vitalie Roibu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Roibu împotriva Rodicăi Leșan, intervenienți accesorii Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și Întreprinderea Mixtă „MSA Finance” societate cu răspundere limitată cu privire la recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare și recunoașterea dreptului de proprietate,

împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Vitalie Roibu și a fost menținută hotărârea din 07 februarie 2019 a Judecătoriei Criuleni, sediul central, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La 12 martie 2018 Vitalie Roibu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Rodicăi Leșan, intervenienți accesorii ÎP „Agenția Servicii Publice” și ÎM „MSA Finance” cu privire la recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare și recunoașterea dreptului de proprietate.

În motivarea acțiunii a indicat că, în toamna anului 2017, intenționa să procure un autoturism pentru necesitățile familiei. Soția sa, Alexandra Roibu, a comunicat despre acest fapt șefei sale de la locul de muncă, Rodica Leșan, care la rândul său i-a propus să procure automobilul ei de model Toyota Auris, n/î xxxxxx, întrucât intenționa să-l vândă, cu scopul ca ulterior să-și procure un alt automobil. Totodată, aceasta i-a promis că va vinde automobilul menționat la un preț convenabil de 4550 de euro.

A susținut reclamantul că propunerea făcută de Rodica Leșan i-a părut bună, deoarece cunoștea acest automobil și, respectiv, îi era convenabil după preț, model, mărime, dar și alți parametri.

Astfel, la începutul lunii octombrie a anului 2017 s-a întâlnit cu Rodica Leșan și au discutat în privința vânzării-cumpărării automobilului nominalizat, ce îi aparținea ultimei. Personal a rugat-o inițial pe Rodica Leșan să-i prezinte toate actele pe automobil, ca să se convingă că anume dânsa era proprietara acelui automobil. Mai mult ca atât, la întrebările sale dacă automobilul era grevat sau

gajat, Rodica Leșan i-a comunicat ferm că automobilul nu are careva interdicții sau grevări. Prin urmare, a luat decizia de a procura automobilul respectiv, rugând-o pe Rodica Leșan să se prezinte împreună cu el la Secția de înmatriculare a mijloacelor de transport, pentru a perfecta automobilul pe numele lui. Rodica Leșan l-a asigurat precum că neapărat vor pleca să perfecteze oficial automobilul pe numele reclamantului, doar că un pic mai târziu, invocând că era ocupată la acel moment.

A menționat că Rodica Leșan i-a spus că operațiunea de vânzare-cumpărare o pot realiza de facto anterior momentului de perfectare a actelor de proprietate asupra automobilului la organele competente, sub pretextul că toți procedează astfel. Astfel, i-a comunicat că este pregătită să le transmită automobilul în folosință în acea zi, cu condiția ca tot atunci să-i transmită banii. A indicat reclamantul că a acceptat propunerea Rodicăi Leșan, având în vedere că o cunoștea de mai mulți ani, avea încredere în ea, soția sa activa în una din farmaciile deținute de Rodica Leșan, mai mult ca atât, el personal cunoscând mai multe cazuri în care tranzacțiile de vânzare-cumpărare a automobilelor s-au desfășurat în asemenea fel, adică cu perfectarea ulterioară a actelor.

A relatat că, la 03 octombrie 2017, i-a transmis Rodicăi Leșan suma de 92000 de lei drept preț al automobilului, adică echivalentul sumei de 4550 de euro. Tot în acel moment, Rodica Leșan a semnat o recipisă, prin care a confirmat faptul vânzării către reclamant a automobilului nominalizat, precum și faptul recepționării banilor. De asemenea, Rodica Leșan i-a transmis cheile de la automobil, împreună cu actele aferente. Concomitent, au convenit că în timpul cel mai apropiat să se prezinte împreună la Secția de înmatriculare a transportului pentru a perfecta oficial actele de proprietate asupra automobilului pe numele reclamantului.

Așadar, a considerat reclamantul că a încheiat cu Rodica Leșan un contract de vânzare-cumpărare, cu respectarea în esență a formei scrise prevăzute de lege pentru un astfel tip de act juridic. Deci, recipisa semnată de Rodica Leșan la data de 03 octombrie 2017 constituie un act juridic perfect legal, și conține toate elementele obligatorii, necesare unui contract de vânzare-cumpărare.

A afirmat că, ulterior, Rodica Leșan s-a eschivat de la perfectarea oficială a automobilului pe numele reclamantului la Secția de înmatriculare a mijloacelor de transport. Or, aceasta de mai multe ori îi promitea că vor perfecta actele, însă de fiecare dată, din motive inexplicabile, nu se prezenta.

A menționat că recent a aflat că Rodica Leșan a fost arestată și se deține în penitenciar, fiind învinuită de comiterea mai multor escrocherii, fapt ce a făcut imposibilă deplasarea acesteia la Secția de înmatriculare a mijloacelor de transport. Or, fără prezența pârâtei în persoană, reperfectarea actelor de proprietate asupra automobilului pe numele reclamantului doar în bază de recipisă nu este posibilă. Prin urmare, a considerat reclamantul că drepturile sale au fost lezate, iar apărarea acestora este posibilă doar pe cale judiciară.

A solicitat Vitalie Roibu recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare din 03 octombrie 2017 a automobilului de model Toyota Auris, n/î xxxxxx, încheiat între Rodica Leșan în calitate de vânzător și Roibu Vitalie în calitate de cumpărător; recunoașterea dobândirii dreptului de proprietate asupra automobilului de model Toyota Auris, n/î xxxxxx; dispunerea înregistrării dreptului de proprietate asupra automobilului de model Toyota Auris, n/î xxxxxx în registrul

deținut de Secția înmatriculare a mijloacelor de transport a IP „Agenția Servicii Publice”.

În drept, acțiunea și-a întemeiat-o pe dispozițiile art. 210 alin. (1), 215 alin. (1), 679, 753 din Codul civil.

Prin hotărârea din 07 februarie 2019 a Judecătorei Criuleni, sediul central acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată. Au fost încasate de la Roibu Vitalie în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL cheltuielile de asistență juridică în mărime de 1000 de lei și cheltuielile de transport mărime de 719 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 05 martie 2019, Vitalie Roibu, a declarat apel împotriva hotărârii din 07 februarie 2019 a Judecătorei Criuleni, sediul central, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Vitalie Roibu și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că, la 03 octombrie 2017, Rodica Leșan a semnat o recipisă, prin care confirmă precum că a vândut lui Vitalie Roibu automobilul de model Toyota Auris, n/î xxxxxx, la prețul de 92 000 de lei echivalentul a 4550 de euro (f.d.12).

Însă, după cum rezultă din certificatul de înmatriculare (f.d.9) și contractul de vânzare-cumpărare nr. 0215572 (f.d.165), Rodica Leșan a dobândit dreptul de proprietate asupra automobilul de model Toyota Auris, n/î xxxxxx, abia la 04 octombrie 2017, ulterior semnării recipisei. Deci, este cert faptul că la momentul încheierii preinsei tranzacții de vânzare-cumpărare (03 octombrie 2017), Rodica Leșan nu era proprietarul automobilului și nu era în drept să-l înstrăineze.

Pe cale de consecință, valabilitatea tranzacției respective nu poate fi recunoscută. La acest subiect, este de menționat că, până la încheierea preinsei tranzacții de vânzare-cumpărare, reclamantul, în calitate sa de cumpărător, urma să solicite vânzătorului acte confirmative cu privire la dreptul de proprietate asupra automobilului, întru a se convinge că bunul aparține de jure vânzătorului, fapt ce nu a avut loc. Deci, consecințele sunt imputabile reclamantului.

În acest context, Colegiul instanței de apel a respins alegația apelantului cu privire la necesitatea atragerii în proces a ÎI „Vlada Leșan”. Or, în pofida faptului că pe recipisă a fost aplicată ștampila acestei întreprinderi, înscrisul respectiv nu conține informația precum că a fost semnat de către Rodica Leșan în calitate de reprezentant al ÎI „Vlada Leșan”. Mai mult ca atât, însuși apelantul-reclamant afirmă că a cumpărat automobilul de la Rodica Leșan, solicitând recunoașterea valabilității anume a contractului încheiat cu Rodica Leșan în calitate de vânzător.

Prin urmare, ÎI „Vlada Leșan” nu este subiect al raportului material litigios, iar antrenarea acesteia în proces nu este obligatorie. În ce privește antrenarea în proces a Alexandrei Roibu, Colegiul instanței de apel a remarcat faptul că aceasta este soția apelantului, fapt ce prezumă că a cunoscut despre prezentul litigiu. Corespunzător, în temeiul art. 62 alin. (3) din Codul de procedură civilă, Alexandra Roibu a avut dreptul și posibilitatea să solicite intervenirea în proces în calitate de coreclamant, fapt ce nu a avut loc.

În altă ordine de idei, Colegiul instanței de apel a reținut că, în speță, nu sunt întrunite nici condițiile art. 215 din Codul civil, pentru a fi recunoscută valabilitatea contractului pe cale judecătorească. Astfel, conform art. 215 alin. (1) din Codul civil

(în redacția până la 01.03.2019), dacă actul juridic ce urma să fie înregistrat este încheiat în forma cerută de lege, însă partea obligată se eschivează de la înregistrarea acestuia sau dacă a expirat termenul stabilit de lege pentru înregistrare, instanța de judecată, la cererea părții interesate, este în drept să dispună prin hotărâre înregistrarea actului juridic. În cazul acesta, actul juridic se înregistrează în baza hotărârii instanței de judecată.

Instanța de apel a reținut că prevederea normativă citată este aplicabilă în cazul când actul juridic, ce urmează a fi înregistrat, este încheiat în forma cerută de lege. Conform art. 210 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01.03.2019), trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

De asemenea, conform art. 680 din Codul civil (în redacția până la 01.03.2019), dacă pentru valabilitatea contractului legea stabilește o anumită formă sau dacă părțile au prevăzut o anumită formă, contractul se consideră încheiat în momentul îndeplinirii condiției de formă.

În conformitate cu pct. 39 din Regulamentul cu privire la Registrul de stat al transporturilor (Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1047 din 08.11.1999), titlurile de proprietate sânt documente ce confirmă dreptul de proprietate asupra vehiculelor (agregatelor), modificarea și încetarea acestui drept. În conformitate cu pct. 40 lit. f) din același Regulament, din categoria titlurilor de proprietate fac parte contractele de vânzare-cumpărare întocmite în scris conform cerințelor art. 210 din Codul civil.

La caz, instanța de apel nu a putut accepta poziția apelantului-reclamant precum că recipisa din 03 octombrie 2017 conține toate elementele obligatorii ale unui contract de vânzare-cumpărare, constituind un act juridic legal încheiat în formă scrisă. Or, unul dintre elementele definiției și obligatorii ale actului juridic este consimțământul, care se exteriorizează prin semnarea actului juridic.

În speță însă, recipisa din 03 octombrie 2017 conține doar semnătura pretinsului vânzător - Rodica Leșan, nu și a pretinsului cumpărător - Vitalie Roibu.

Totodată, pct. 16 din Regulile de înmatriculare a autovehiculelor și remorcilor (Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 1047 din 08.11.1999) prevede că în titlurile de proprietate trebuie să fie indicate, după caz, data și locul întocmirii lor, esența și condițiile tranzacției, inclusiv costul vehiculului, adresele, datele de identificare și semnăturile, datele despre vehicul (marca, modelul, categoria, anul de fabricație, numărul de identificare al mijlocului de transport (VIN), culoarea, numărul de producție al șasiului, caroseriei și motorului).

Deci, Colegiul civil al instanței de apel a conchis că recipisa din 03 octombrie 2017 nu poate fi calificată drept un contract de vânzare-cumpărare încheiat în formă scrisă. Respectiv, acest înscris nu poate avea ca efect transmiterea către reclamant a dreptului de proprietate asupra automobilului litigios.

Sub un alt aspect, sunt întemeiate și criticile instanței de fond cu privire la veridicitatea recipisei din 03 octombrie 2017. Or, este dubioasă vânzarea automobilului către reclamant la data de 03 octombrie 2017 în condițiile în care la 04 octombrie 2017 același automobil a fost vândut de ÎI „Vlada Leșan” către Rodica Leșan (f.d.165), la aceeași dată Rodica Leșan și-a asigurat răspunderea civilă pentru

pagubele produse de acest autovehicul (f.d.10), iar la 06 octombrie 2017, Rodica Leșan a gajat automobilul în beneficiul ÎM „MSA Finance” (f.d.45- 46).

În astfel de împrejurări, Colegiul civil al instanței de apel a conchis că apelantul-reclamant nu a reușit să demonstreze valabilitatea tranzacției de vânzare-cumpărare din 03 octombrie 2017, acțiunea fiind neîntemeiată.

La 07 iulie 2020 Vitalie Roibu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, le consideră neîntemeiate, ilegale și fără suport juridic.

Astfel, instanțele inferioare de judecată au ignorat faptul că în realitate între subsemnat și pârâta Rodica Leșan a fost încheiat un contract juridico-civil de vânzare-cumpărare, cu respectarea în esență a formei scrise prevăzute de lege pentru un astfel tip de act juridic. Recipisa semnată de Rodica Leșan la 03 octombrie 2017 constituie un act juridic în formă scrisă perfect legal.

Nu au ținut cont instanțele inferioare și de faptul că în recipisa semnat este identificat cu exactitate bunul vândut, părțile contractului, se specifică că are loc o vânzare -cumpărare și se identifică prețul de vânzare. Mai mult ca atât faptul transmiterii banilor către vânzător și primirea concomitentă în stăpânire a bunului de către cumpărător, confirmă executarea reală de către părți a obligațiilor sale corelative.

Instanțele de judecată nu au ținut cont nici de faptul că Rodica Leșan i-a transmis împreună cu automobilul și toate actele necesare deplasării pe drumurile publice și anume certificatul de înmatriculare, raportul reviziei tehnice, polița de asigurare.

A susținut că instanțele inferioare de judecată au interpretat eronat normele de drept material și anume Regulamentul cu privire la Registrul de stat al transportatorilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1047 din 08 noiembrie 1999.

Prin urmare, a considerat că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu s-au expus suficient de convingător în motivarea soluției referitor la argumentele care au stat la baza emiterii acesteia, precum și că au încălcat legea și principiile de bază a unui proces echitabil.

Prin notificarea din 22 iulie 2020, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimății și intervenienților accesorii copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. La 27 și 29 iulie 2020 intimata și intervenienții accesorii au recepționat copia recursului declarat, însă aceștia nu s-au folosit de dreptul de a depune referință.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2019 a fost expediată părților la 26 decembrie 2019, dar la actele cauzei lipsesc date prin care s-ar confirma recepționarea acesteia de către recurent.

Astfel, recursul declarat la 07 iulie 2020 de către Vitalie Roibu se consideră a fi depus în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vitalie Roibu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Vitalie Roibu ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Vitalie Roibu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru